

Kommunstyrelsen
Catharina NorbergFinansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Ånge kommuns yttrande på remiss SOU 2024:50 Nätt och jämnt – Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn, Finansdepartementet, Fi2024/01521

Sammanfattning

Ånge kommun delar Utjämningskommitténs utgångspunkt att ett långtgående kommunalt självstyre kräver likvärdiga ekonomiska förutsättningar.

Sammanfattningsvis så anser vi:

- Bra att modellerna uppdaterats
- Bra att åtminstone några av de riktade statsbidragen omvandlas till generella även om vi anser att det borde vara fler eftersom det är svårt för en liten kommun att kunna tillgodogöra sig riktade statsbidrag.
- Bra att även LSS-utjämningen setts över och förändrats.

Ånge kommun lämnar dessutom följande mer omfattande reflektioner och medskick för ett mer likvärdigt och rättvist Sverige:

Gällande gator och vägar och tillägg för vinterväghållning känns det märkligt att avgränsning som det framstår av utredningen gjorts i huvudsak utifrån länstillhörighet. Inlandskommuner som ligger grannar med likvärdiga förutsättningar men i olika län erhåller olika belopp. Som exempel ligger i nord-sydlig riktning de norrländska inlandskommunerna Åsele, Sollefteå, Ragunda, Bräcke och Ånge.

Åsele 500 kr/inv – Västerbotten
Sollefteå 300 kr/inv - Västernorrland
Ragunda 500 kr/inv – Jämtland
Bräcke 500 kr/inv - Jämtland
Ånge 300 kr/inv – Västernorrland

Riktade statsbidrag: Ånge ser det positivt att statsbidrag omvandlas till generella statsbidrag och förslaget om minimibelopp. Det kan vara svårt för en mindre kommun att avsätta resurser för administration av de riktade statsbidragen och ibland är bidragen så små att det som beviljas kommunen så små belopp att det försvårar möjligheten att förverkliga ändamålet med bidraget.

Kompensation för Tillväxtsatsningar och Grön Omställning

Det finns kommuner som tar ett oproportionerligt stort ansvar i den gröna omställningen. Dessa satsningar är i linje med nationella och EU-mål för hållbar utveckling och är avgörande för att skapa långsiktig hållbar ekonomisk tillväxt. Trots detta innebär sådana satsningar ofta höga initiala kostnader och en betydande ekonomisk risk för kommunen, utan omedelbar avkastning.

Det är viktigt att erkänna att effekterna av dessa investeringar kan ta flera år att materialisera. Till exempel uppstår stora kostnader för kommunerna i fråga om investeringar i mark, infrastruktur och andra planrelaterade åtgärder. Kommunens enda incitament är framtida ökade intäkter i form av ökad skattekraft, något som kan dröja många år eller till och med kanske utebli.

För att stödja kommuner som aktivt arbetar för att uppfylla både lokala och nationella mål bör utjämningsystemet inkludera en kompensation för dessa tillväxtsatsningar. Detta skulle inte bara minska den ekonomiska bördan under den tid det tar innan investeringarna börjar bära frukt, utan också skapa starkare incitament för kommuner att delta i och bidra till den nationella utvecklingen.

En sådan kompensation skulle säkerställa att kommuner som Ånge, som tar ett ekonomiskt ansvar för att driva innovation och hållbar utveckling, får det stöd som krävs för att kunna fortsätta dessa insatser. Det skulle också bidra till att minska klyftorna mellan kommuner med olika förutsättningar, och på så sätt främja en mer likvärdig och rättvis fördelning av resurser i hela landet. Detta skulle också minska behovet av att genomföra särlösningar, såsom de som tidigare regeringar föreslagit gällande investeringar i Norrbotten och Västerbotten.

Möjligheter till samverkan och samordning

Ånge kommun anser att förslaget inte kompenserar för småskalighet och gleshet i tillräcklig omfattning. Kostnadsutjämnningen borde även ta hänsyn till kommuners geografiska avstånd till andra myndigheter för samverkan och samordning av verksamhet ex regioner. Avstånd på upp till 20 mil till närmaste sjukhus ställer andra krav på den kommunala verksamheten än då det finns en geografisk närhet.

Ånge kommun 2024-11-05

Erik Lövgren, kommunstyrelsens ordförande